

تحلیل اثرات حکمروایی خوب بر بهبود احساس امنیت اجتماعی روستاییان، مطالعه موردی: شهرستان اردبیل

وکیل حیدری ساربان^{*۱}

تاریخ دریافت: ۱۰ خرداد ۱۳۹۹ تاریخ پذیرش: ۱۹ شهریور ۱۳۹۹

چکیده

احساس ناامنی از مهم‌ترین دغدغه‌های جوامع معاصر، در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته است علاوه بر این، به عقیده برخی از صاحب نظران، به لحاظ هستی‌شناختی مقوله احساس امنیت اجتماعی نسبت به مقوله امنیت اجتماعی در جایگاه رفیع‌تری قرار دارد که امروزه رویکرد غالب در تقویت احساس امنیت اجتماعی رویکرد حکمروایی خوب می‌باشد. از این رو، هدف این مقاله بررسی اثرات حکمروایی خوب بر بهبود احساس امنیت اجتماعی روستاییان شهرستان اردبیل می‌باشد. این تحقیق از نوع کاربردی و به روش تحلیلی-تبیینی است که با استفاده از روش پیمایش انجام شده است. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش، شامل کل روستاییان بالای ۱۵ سال ساکن در مناطق روستایی شهرستان اردبیل می‌باشد (N=۸۵۰۵۳)، که از این میان تعداد ۳۸۳ نفر با استفاده از فرمول کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. بالاخره، نتیجه حاصل از آزمون همبستگی پیرسون نشان داد به جز مؤلفه‌های حاکمیت قانون و کارآیی و اثربخشی بین تمامی مؤلفه‌های تحقیق با بهبود احساس امنیت اجتماعی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. و نیز نتایج ضریب رگرسیون چندمتغیره نشان داد که نقش متغیر «انعطاف‌پذیری» در تبیین متغیر وابسته «احساس امنیت اجتماعی» بیش‌تر از سایر متغیرها است و متغیرهای پاسخ‌گویی و شفافیت، مشارکت اجتماعی، عدالت و برابری و مسئولیت‌پذیری به ترتیب در اولویت‌های بعدی قرار گرفتند.

کلمات کلیدی: حکمروایی خوب، امنیت اجتماعی، احساس امنیت اجتماعی، شهرستان اردبیل.

۱- استاد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، گروه برنامه‌ریزی شهری و روستایی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه محقق اردبیلی
* - نویسنده مسئول: (Vheidari56@Gmail.com)

مقدمه

امنیت از نیازها و انگیزه‌های اساسی انسان به شمار می‌رود، به طوری که با زوال آن آرامش خاطر انسان از بین می‌رود، و تشویش و اضطراب و ناآرامی جای آن را می‌گیرد، مرتفع شدن بسیاری از نیازهای آدمی در گروه تامین امنیت است.

نقش و وجود احساس امنیت در بین افراد جامعه در بعد ذهنی در کنار وجود امنیت در بعد عینی است و به همین سبب، به باور خیلی از صاحب‌نظران احساس امنیت مقدم بر امنیت تلقی می‌شود چون که شواهد بسیاری گویای این واقعیت است که احساس امنیت در بسیاری از جوامع اعم از توسعه یافته و در حال توسعه نسبت به وجود امنیت در سطح پایینی قرار دارد (رجبی‌پور، ۱۳۸۴) به این دلیل که، احساس امنیت از درون امنیت پدید می‌آید و استقرار می‌یابد و ارتقای و افزایش احساس امنیت موکول است به ارتقای پایداری امنیت (حسین‌زاده و همکاران، ۱۳۹۱) و نیز، احساس امنیت حالتی است که آحاد جامعه هراس و بیمی نسبت به حقوق و آزادی‌های مشروع خود نداشته و به هیچ وجه حقوق آنان به مخاطره نیفتد. احساس امنیت در یک جامعه به احساس روانی شهروندان به میزان وجود و یا عدم وجود جرم و شرایط جرم خیر در آن جامعه باز می‌گردد و هر مقدار فراوانی جرم و شرایط جرم خیز بالاتر باشد، احساس امنیت شهروندان پایین‌تر است (بیات، ۱۳۹۰) در این ارتباط، به باور کلمنت و کیلمن^۱، پایین بودن احساس امنیت و ترس از ناامنی در رفتارهای ضد اجتماعی و انزوایانه متبلور شده و صفات نیک انسانی، مانند اعتماد متقابل، اجتماعی بودن، کمک به دیگران، احساس تعلق به یک محله و اجتماع رضایت از این تعلق را زایل می‌سازد. پس، در مجموع امنیت، یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی روستا و به سامان بودن جوامع

روستایی است (کلمنت و کیلمن، ۲۰۱۰). هم‌چنین امنیت اجتماعی، جزو یکی از چهار مطلوبیت‌های اجتماعی جمعی از جمله عدالت اجتماعی، رفاه اجتماعی و آزادی است که در این میان اهمیت امنیت اجتماعی نسبت به سه مطلوبیت اجتماعی جمعی دیگر بیش‌تر است که دلیل آن هم در این نکته نهفته است که عدالت، رفاه و آزادی در سایه و بستر امنیت اجتماعی تقویت، پرورش، شکوفا و بالنده می‌شوند (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۷). هم‌چنان که طبق نظریه مازلو، رشد و شکوفایی استعدادها، خلاقیت‌ها و فعالیت‌های ارزشمند در سکونتگاه‌های انسانی اعم از شهر و روستا بدون تقویت امنیت امکان‌پذیر نخواهد بود و اصولاً انسان برای رسیدن به یک درجه موفقیت در زندگی و برای رسیدن به اهداف والای انسانی بعد از برآوردن نیازهای فیزیولوژیکی که اساس موجودیتش را شکل می‌دهد نیاز به وجود امنیت دارد. نیاز به امنیت پس از نیازهای فیزیولوژیک انسان به عنوان یکی از ساختارهای اساسی و پایه‌ای تشکیل دهنده شخصیت فرد قلمداد می‌شود.

به عقیده مک سوئینی، امنیت اجتماعی آن است که چگونه جوامع، منافع و هویت‌شان را خلق و باز تولید می‌کنند (صالحی‌امیری و افشاری نادری، ۱۳۹۰). به باور ادن مورفیلد (۲۰۱۱)، منظور از امنیت اجتماعی، گروه همبسته‌ای از مردم یک سرزمین (قلمرو) در امتداد زمانی است که دارای احساس جمعی بسط یافته و نهادی شده، آداب و رسوم فراگیر، قدرتمند و به اندازه کافی قابل اطمینان بوده و حیات اجتماعی را در زمانی طولانی بیمه کرده و تغییرات آرام توأم با انتظارات قابل پیش‌بینی را در میان مردمش تجربه می‌کند (چوسچل^۲، ۲۰۰۹). ترنر^۳، امنیت اجتماعی را توانایی جامعه در دفاع از خصوصیات و

۲ - Goetschel

۳ - Turner

۱ - Clemente and keliman

(حیدری ساربان، ۱۳۹۴؛ حیدری ساربان، ۱۳۹۶). افزون بر این، احساس ناامنی از منبع و سرچشمه و آشخور متفاوتی تغذیه و مشروب می‌شود که علاوه بر عوامل متعدد اجتماعی، فرهنگی و غیره نباید نقش بسیار برجسته و تعیین‌کننده حکمروایی خوب را نادیده گرفت به این دلیل که، تنها انتظار از دولت در تامین امنیت اجتماعی ره به جایی نمی‌برد بلکه بر مردم و نهادهای مدنی و بخش خصوصی است که باید مسئولیت و تکلیف خودشان را در تامین امنیت اجتماعی بپذیرند چون هر چقدر مردم و نهادهای مدنی در تامین امنیت در کنار دولت حضوری پررنگ داشته باشند دوام و بقای امنیت اجتماعی تضمین شده و در سایه امنیت اجتماعی پایدار و ثبات سیاسی و اجتماعی توسعه مناطق روستایی محقق می‌شود. افزون بر این، امنیت اجتماعی با دوام تابعی از پاسخ‌گویی به مردم است و اگر دولت در قبال تصمیم‌گیری‌های خود پاسخ‌گو نباشد طبیعی است که از طرف جامعه مورد اقبال قرار نمی‌گیرد و علاوه بر این، حاکمیت قانون در تقویت احساس امنیت اجتماعی سهم به مراتب تعیین‌کننده‌ای دارد به این معنی که، وقتی افراد جامعه احساس کنند که حقوق آن‌ها در هر شرایطی محترم شمرده می‌شود طبیعی است که احساس ناامنی نکرده و از آرامش خیال برخوردار خواهد شد (حیدری ساربان، ۱۳۹۸؛ حیدری ساربان، ۱۳۹۶). مضاف بر این، تحقق امنیت اجتماعی بدون تحکیم مؤلفه عدالت اجتماعی در نیل به اهداف ناکام می‌ماند به این مفهوم که، اگر مردم احساس کنند که با آنها منصفانه و عادلانه برخورد نمی‌شود احساس ناامنی سراسر وجودشان را تهدید می‌کند و نیز، مسئولیت‌پذیری نقش بی‌بدیلی در تقویت احساس امنیت اجتماعی بازی می‌کند به این خاطر که، تا افراد جامعه و دولت در قبال انسان‌های دیگر و عرصه تحت مدیریت خود احساس مسئولیت نکنند و با سوء مدیریت خود، زمینه بروز و ظهور احساس ناامنی را در جامعه فراهم کرده و به احساس ناراضی‌دانی دامن می‌زند. علاوه بر آن چه که گفته شد، نباید از نقش بسیار برجسته و حتمی و خلل‌ناپذیر

ویژگی‌های اساسی خود در برابر تغییرات و تهدیدات واقعی و احتمالی می‌داند (ترنر، ۲۰۱۲). از دید زندر^۱، امنیت اجتماعی بر تهدیدات علیه هویت فرهنگی بیش از حق حاکمیت دولت‌ها متمرکز است (زندر، ۲۰۱۴). سازمان ملل (۲۰۱۲)، امنیت اجتماعی را جزئی از حقوق بشر می‌داند که به موجب آن هر کسی به عنوان عضوی از جامعه جهت دستیابی به حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای رشد منزلت و رشد آزادانه شخصیت، حق امنیت اجتماعی دارد.

حیدری ساربان (۱۳۹۷)، چنین استدلال می‌کند، به دلیل این که امروزه ارزش‌ها و هنجارهای متعارف و مقبول در کشورهای پیشرفته و در حال توسعه مورد تهدید قرار گرفته است و عامل تهدید ارزش‌ها، تا حدود بسیار زیادی بسط و گسترش فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات و جهانی شدن است و نیز، از آن جایی که بازیگران فرامرزی به اختلافات دامن زده و احساس ناامنی را در سکونتگاه‌های انسانی اعم از شهر و روستا تشدید می‌کنند. در این ارتباط تنها با حکمروایی خوب است که می‌توان احساس ناامنی را در جوامع شهری و روستایی تقلیل داد چون که در سایه حکمروایی خوب است که فرصت‌های برابر و مساوی برای شهروندان شهری و روستایی خلق می‌شود، شکاف طبقاتی کاهش می‌یابد، دولتمردان و متولیان اداره سکونتگاه‌ها در مقابل شهروندان پاسخگو می‌شوند، احساس مسئولیت‌پذیری دولتمردان در مقابل شهروندان تشدید می‌شود، به توانمندسازی و ظرفیت‌سازی شهروندان روستایی در مقابله با خطرات و ناامنی‌ها، اهتمام می‌ورزند، شفافیت را جهت تقویت سرمایه اجتماعی در راس امور قرار می‌دهند، به شهروندان روستایی اجازه می‌دهند که در مدیریت مناطق روستایی به ویژه مدیریت امنیت اجتماعی مشارکت کنند، تا بحران‌های امنیت‌زدا را از بین برده و احساس ایمنی و امنیت را در مناطق روستایی تقویت کنند

پلیس و نیروی انتظامی در تقویت احساس امنیت اجتماعی چشم‌پوشی کرد چون که، تنها میدان‌دار و پیش‌قراول و پیش‌تاز در عرصه تامین امنیت اجتماعی پلیس و نیروهای انتظامی است که با رویکرد حکمروایی خوب نقش نیروی انتظامی و پلیس وارد مرحله تازه‌ای می‌شود و در این مرحله نوظهور، پلیس و نیروی انتظامی با همکاری مردم و تمامی ذی‌نفعان درگیر در تحقق امنیت جامعه، هدایت کشتی امنیت جامعه را بر عهده گرفته و احساس امنیت شهروندان شهری و روستایی را در جامعه تقویت می‌نماید. با این رویکرد میزان مشارکت اجتماعی نیروی انتظامی با مردم بیش‌تر می‌شود پلیس در ماموریت‌های خود مر قانون را رعایت کرده و با شهروندان در هر اوضاع و احوالی به طور منصفانه و عادلانه رفتار می‌کند و نیز، نسبت به وظایف محوله خود در قبال احساس امنیت اجتماعی شهروندان، احساس مسئولیت کرده و در قبال اقدامات خود پاسخگو می‌ماند و بالاخره، به کارآیی و اثربخشی و شفافیت در هر ماموریت خود اندیشه کرده و به ارتقای احساس امنیت اجتماعی شهروندان شهری و روستایی مساعدت می‌کند (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۷؛ حیدری‌ساربان، ۱۳۹۸). پس باید گفت که تحقق امنیت اجتماعی در جامعه شهری و روستایی تابعی از حکمروایی خوب است. در تبیین رابطه حکمروایی خوب با بهبود ابعاد احساس امنیت اجتماعی، فضای مفهومی تعیین‌کننده به شرحی که در ادامه می‌آید تعریف و از طریق گویه‌های مناسب عملیاتی شده‌اند.

امنیت نوامیس شامل مصونیت از هرگونه تهدید و تعرض نسبت به آبرو و نوامیس افراد روستایی از جانب افراد و گروه‌های مختلف ساکن در مناطق روستایی و یا بیرون از مناطق روستایی است. در این معنا امنیت نوامیس با مؤلفه‌های عدم تعرض به نوامیس مردمی، ناامنی ناموسی، شرارت و لالابالی‌گری، تعرض به حیثیت و آبروی مردم، تردد زنان خانواده به تنهایی در محیط روستا مورد سنجش قرار گرفته است.

امنیت قضایی، نوعی «مصونیت قضایی» شهروندان

روستایی است که آنان را از هر گونه تجاوز و تعرضی مانند: قتل، ضرب و جرح، شکنجه‌های روحی و جسمی، و سایر مجازات غیرقانونی در امان می‌دارد. در این معنا امنیت قضایی با تأمین حقوق فردی و اجتماعی، حمایت قانونی از مردم در صورت ارباب، تهدید، تعرض و تجاوز توسط دیگران، میزان حمایت قانونی از جان، مال، آزادی و حیثیت مردم، دفاع قانون در مقابل انواع سوی استفاده از مردم، احیای حقوق عامه و گسترش عدالت، اقدام مناسب و به موقع در تعقیب، کشف، مجازات و تعزیر مجرمین مورد سنجش قرار گرفته است

امنیت فرهنگی عبارتست از احساس آرامش و فقدان هر گونه تهدید و تعرض نسبت به باورها، اعتقادات، آداب، سنن و زبان و نیز انجام آزادانه عبادات، مناسک و موازین مذهبی افراد روستایی. در این معنا امنیت فرهنگی با مؤلفه‌های رواج مدها، میزان دلبستگی به مظاهر فرهنگ غربی، میزان تفاهم بین والدین و فرزندان، میزان گرایش جوانان به ارزش‌های اصیل دینی و مذهبی، میزان اهمیت دادن به اعیاد ملی، مذهبی و رسوم متداول، میزان علاقه به زبان فارسی، میزان تفاخر به آثار باستانی کشور و غیره مورد سنجش قرار گرفته است (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۷).

امنیت شغلی: این قسم از امنیت به معنی آزادی فرد روستایی در انتخاب کار شایسته و مورد علاقه و متناسب شرایط خود و فقدان ترس و اضطراب نسبت به از دست دادن آن می‌باشد. در این معنا امنیت شغلی با مؤلفه‌های میزان دغدغه و نگرانی در خصوص ثبات شغلی، میزان استخدام در ارگان‌های دولتی، میزان نگرانی در خصوص از دست دادن شغل، میزان رضایتمندی شغلی مورد سنجش قرار گرفته است. امنیت اقتصادی: یعنی ایجاد آن‌چنان نظمی در اجزای و بخش‌های اقتصادی جامعه روستایی که افراد را از احساس خطر نسبت به کمبود و فقدان لوازم و امکانات اساسی مورد نیاز فرد مصون دارد. در این معنا امنیت اقتصادی با مؤلفه‌های میزان سرمایه‌گذاری در کار و

مراوده اجتماعی با سایرین و لذت بردن از هم‌نشینی با دوستان مورد سنجش قرار گرفته است. امنیت مالی عبارتست از از احساس آرامش و فقدان هر گونه تهدید و تعرض نسبت به تصاحب دارایی خود توسط دیگران و نیز انجام فعالیت اقتصادی به طور آزادانه و بدون هر نوع مزاحمتی. در این معنا امنیت مالی با مؤلفه‌های میزان نگرانی از تصاحب مال خود توسط دیگران، توزیع عادلانه ثروت، استفاده از امکانات به طور یکسان، شرکت در فعالیت‌های اقتصادی، حمل پول زیاد، میزان نگرانی از دست دادن خانه، ماشین و پول مورد سنجش قرار گرفته است. منظور از امنیت جانی وجود فضا و محیط امن و سالم برای حفظ و صیانت از شهروندان روستایی در برابر متجاوزین و عوامل بیرونی می‌باشد در این معنا امنیت جانی با مؤلفه‌های ترس از حضور در مکان‌های عمومی روستا در ساعات خاصی از شبانه روز، احساس خطر از دیگری، تعرض، مزاحمت، میزان ترس از سوانح و حوادث، میزان احساس ایمنی در مقابل آسیب‌های جسمی ناشی از دیگران و میزان نگرانی از ابتلا به بیماری‌های سخت مورد سنجش قرار گرفته است. امنیت اخلاقی عبارتست از عدم احساس تحمل درد و رنج از جانب دیگران و تحمیل درد و رنج به دیگران که در این معنا امنیت اخلاقی با مؤلفه‌های کمک به مردم در صورت خراب شدن وسیله نقلیه خود، میزان اعتماد به معامله با دیگران و به تنهایی، سپردن پول خود برای سرمایه‌گذاری بدون نگرانی، عادلانه بودن کار خود نسبت به مزد دریافتی، میزان برخورداری از حقوقی برابر با سایر شهروندان مورد سنجش قرار گرفته است (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۸؛ حیدری‌ساربان، ۱۳۹۷). پس با توجه به آن چه گفته شد بی‌تردید در ایجاد امنیت مناطق روستایی، عوامل گوناگونی دخالت دارند که فقدان آنها برقراری امنیت را کند کرده و یا مانع از تحقق آن می‌شود. ضرورت مطالعه و تحقیق در خصوص مسأله مطرح شده نیز از آن جا ناشی می‌شود که تهدیدات داخلی بالقوه و بالفعل نظیر نزاع‌های دسته جمعی، خشکسالی، تورم، طلاق و

فعالیت اقتصادی بدون نگرانی، داشتن توانایی مالی مطمئن، توانایی انجام معاملات مهم با چک، میزان امنیت موقع رها کردن ماشین در خیابان، حمل پول به مقدار زیاد بدون ترس، میزان نگرانی و دلواپسی موقع خالی گذاشتن منزل، میزان رضایت از خدمات درمانی و یارانه‌های مربوطه مورد سنجش قرار گرفته است (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۸). امنیت هویتی عبارت است از: هویت فردی مشتمل بر باورهای فرد روستایی در مورد مهارت‌ها و توانایی‌هایش که در ارجاع به اسنادهای فردی هم چون استعدادها و شایستگی‌ها در مناطق روستایی تعریف می‌شود و هیجان‌ها و ارزش‌های فردی را منعکس می‌کند. در این معنا امنیت هویتی با مؤلفه‌های احساس با ارزش بودن، حساب کردن روی خود در مدیریت امور، تفاخر به اسم و شهرت، معنا بخشیدن باورها و ارزش‌های من به زندگی، مشخص بودن اهداف در زندگی، انجام کار به بهترین وجه، راضی بودن از خود و دوست داشتن خود با تمام خصوصیات مورد سنجش قرار گرفته است. منظور از امنیت فکری، نداشتن نگرانی در ابزار افکار و نظر و هم‌چنین عدم پریشانی فکری جوامع روستایی است. در این معنا امنیت فکری با مؤلفه‌های میزان بیان افکار و عقاید به طور آزادانه توسط افراد، عدم تمرکز در کارها به دلیل اوضاع جامعه، میزان نگرانی در ابراز افکار و عقاید، میزان دغدغه فکری، میزان امنیت خاطر، میزان برنامه‌ریزی در مورد آینده با آسایش خیال، وضعیت حق اظهار نظر مخالفان، میزان برخورداری افراد از آزادی مذهب و اعتقاد مورد سنجش قرار گرفته است (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۶). منظور از امنیت جمعی، نداشتن نگرانی برای تعامل‌های جمعی، تجمع‌های آیینی، دینی، سیاسی، صنفی و علمی در مناطق روستایی است. در این معنا امنیت جمعی با مؤلفه‌های داشتن احساس تعهد و وفاداری به جمع و جامعه، به فکر خود بودن و مهم نبودن سرنوشت سایرین، عدم فکر کردن به غیر خود به دلیل شرایط زمانه، داشتن تمایل زیاد به مشارکت در طرح‌های عمرانی توسعه روستایی، داشتن

ناهنجاری‌های اجتماعی، بحران هویت جوانان، بحران محیطی و به مخاطره افتادن عرصه تولید، عدم تمایل روستاییان به مشارکت سیاسی و همکاری با متولیان و مسئولان دولتی در راستای رفع مشکلات موجود روستا، و غیره احساس امنیت اجتماعی مناطق روستایی را به خطر می‌اندازد. بر همین اساس، شناسایی عوامل و عناصر تامین امنیت اجتماعی از پیش شرط‌های اساسی در جهت برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح احساس امنیت اجتماعی مناطق روستایی به شمار می‌رود و نقش بالایی در برنامه‌ریزی راهبردی دولت‌ها در مناطق روستایی خواهد داشت (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۷). با توجه به موارد اشاره شده، هدف اساسی این مطالعه با توجه به نیاز مناطق روستایی در جهت وجود زمینه‌های شکل‌گیری امنیت، بررسی اثرات حکمروایی خوب بر بهبود احساس امنیت اجتماعی در بین روستاییان شهرستان اردبیل می‌باشد. هم‌چنین بررسی‌ها و مطالعات میدانی نگارنده در نواحی روستایی شهرستان اردبیل حاکی از آن است که میزان احساس امنیت اجتماعی روستاییان ساکن در مناطق روستایی شهرستان اردبیل از منظر امنیت نوامیس، امنیت اقتصادی، امنیت فکری، امنیت جمعی، امنیت مالی، امنیت جانی، امنیت شغلی، امنیت اخلاقی، امنیت فرهنگی، امنیت هویتی و امنیت قضایی با وجود اقدامات فراوان دولت در سال‌های اخیر در سطح پایینی قرار دارد که به نظر می‌رسد که بخش زیادی از این مشکل ناشی از عدم حکمروایی خوب در بهبود احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان اردبیل است زیرا که این امکان وجود دارد با اتخاذ حکمروایی خوب از طریق تقویت مؤلفه‌های انعطاف‌پذیری، کارایی و اثربخشی، پاسخ‌گویی، شفافیت، مشارکت اجتماعی، حاکمیت قانون، عدالت و برابری، مسئولیت‌پذیری، اجماع‌پذیری و نظارت می‌توان به بهبود احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان اردبیل مساعدت نمود و به همین خاطر هدف این مقاله مطالعه و تحلیل اثرات حکمروایی خوب بر بهبود احساس

امنیت اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان اردبیل می‌باشد و به این دلیل، سؤال این تحقیق در این راستا شکل گرفته است که آیا بین حکمروایی خوب و بهبود احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان اردبیل رابطه معنی‌داری وجود دارد؟

بررسی ادبیات امنیت اجتماعی حاکی از این واقعیت است که تئوری‌های چندی در خصوص تبیین امنیت اجتماعی از طرف صاحب‌نظران حوزه امنیت ارائه شده است که در این بین، به زعم گولد و تومالا^۱، تئوری امنیت اجتماعی بر هویت‌های جمعی در مقیاس بزرگ مانند هویت‌های مذهبی و هویت‌های قومی متمرکز است که کارایی و وظایفی مستقل از دولت دارند. این دو محقق هویت را به عنوان مفهوم صریح امنیت اجتماعی قلمداد نموده و بر این نکته اصرار دارد که زمانی امنیت اجتماعی مطرح می‌شود که جامعه تهدیداتی نسبت به هویتش احساس کند (گولد و تومالا، ۲۰۱۴). مطابق نظریه روبنا و زیربنای کارل مارکس، امنیت اجتماعی در ارتباط با کار معنا و مفهوم پیدا می‌کند، زیرا که انسان به موازی کار، امکان تعریف می‌یابد و در این ارتباط امنیت اجتماعی به شرایطی اطلاق می‌شود که حرف و مشاغل گوناگون، استقلال و آزادی عمل خود را حفظ نمایند و با اختیار در تنظیم روابط تولیدی قادر به دفاع و حمایت از اعضای فرد در مقابل تهدیدها و آسیب‌های مختلف باشند (کریمایی و همکاران، ۱۳۸۹). گیدنز^۲، در نظریه ساخت‌یابی و نظریه مدرنیته چنین استدلال می‌کند که رفتار انسان همیشه در معرض یک انگیزه پر قدرت ناخودآگاهانه یعنی نیاز به تامین امنیت وجودی است و به باور ایشان، امنیت وجودی به وضعیت ذهنی راحت و مناسبی اشاره دارد که فرد در آن به فعالیت‌های بدیهی در محیطی آشنا به همراه افراد دیگری که تهدیدی برای او بوجود نمی‌آورند مشغول است (گیدنز، ۱۳۷۷). به اعتقاد اولریش بک^۳،

۱ - Gold and Thumala

۲ - Giddens

۳ - Ulrich Beck

ارزش‌های خود را مطرح کنند. پس مهم‌ترین منبع تحقق امنیت اجتماعی خود جامعه و گروه‌های موجود در آن است. این رویکرد امنیت اجتماعی شهروندان شهری و روستایی را با امنیت جهانی پیوند می‌زند و این امر بیان‌گر آن است که امنیت اجتماعی فراتر از تعهد دولت بوده و مستلزم ورود بخش خصوصی، نهادهای مدنی و مردم می‌باشد. در این تحقیق سعی شده است با این رویکرد به مقوله امنیت اجتماعی نگاه شود به این خاطر که بروز ناامنی و تشدید عدم احساس امنیت در جوامع روستایی بیش‌تر متأثر از متغیرهای بیرونی نظیر جهانی شدن فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و تأثیر آن بر ارزش‌های ساختمان سنتی جوامع روستایی و هویت اجتماعی آنان و به قول شایگان «چهل تکه کردن هویت آنان» و نیز تأثیر سایر متغیرها بر احساس امنیت اجتماعی نظیر گسستن پیوندهای قومی، تشدید بنیادگرایی و بحران تروریسم، شکل‌گیری نهضت‌های اجتماعی مخرب نظم نوین، تحلیل رفتن باور نکردنی بنیان خانواده، ساختار و فرآیند در بحران دولت، تشدید از خودبیگانگی اجتماعی، مطرودیت اجتماعی زنان، تشدید رفتارهای وندالیستی نوجوانان و جوانان، تشدید نابرابری، فقر روستایی و حذف اجتماعی، جهانی شدن سازمانی جنایت و تأثیر آن بر مناطق روستایی، رواج طلاق و اعتیاد و غیره ضرورت نگاه به مقوله امنیت اجتماعی در نواحی روستایی را با رویکرد جامعه محور و هویت محور می‌طلبد و از آن جایی که در رویکرد جامعه محور حفظ امنیت اجتماعی جامعه روستایی فراتر از تعهد دولت می‌رود لذا ضرورت اتخاذ حکمروایی خوب در امنیت اجتماعی جوامع روستایی بیش از پیش احساس می‌شود و به این دلیل که دو بازوی نهادهای مدنی و بخش خصوصی در مدیریت امنیت اجتماعی جوامع روستایی وارد گود شده و دوشادوش دولت در حفظ و تقویت امنیت اجتماعی جوامع روستایی تلاش و تقلا از خود نشان می‌دهند (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۶؛ حیدری‌ساربان، ۱۳۹۷). تاکنون مطالعات چندی در خصوص اثرات حکمروایی به بهبود امنیت

امروزه هر کسی به نوعی گرفتار پیکارهای تدافعی گوناگون و در انتظار نوعی خصومت در شیوه زندگی خود است و ایشان فردی شدن را که در قالب این نوع از شیوه زندگی تبلور می‌یابد نتیجه فرآیندهای مدرنیزاسیون می‌داند که مستلزم کاهش تأثیر نهادهای ساختمان‌کننده سنتی جامعه در شکل‌گیری هویت شخصی است و در نتیجه بیم‌های فردی جدیدی ایجاد شده که متضمن ناامنی‌هاست و بنابر این فردی شدن آکنده از بیم و تقویت احساس ناامنی است (بک، ۲۰۰۵). و نیز اندیشمندان مکتب کپنهاگ به نقل از بوزان^۱، امنیت اجتماعی را به تهدیدهای هویت واحدهای مورد نظر (گروه‌های قومی و غیره) ربط می‌دهند و آن را به قابلیت حفظ الگوهای سنتی زبان، فرهنگ، مذهب، هویت و عرف ملی با شرایط قابل قبولی از تحول ارجاع می‌دهند. و این مکتب نقطه نظر کسانی را که امنیت را فقط در چارچوب عینی و جدا از ذهن و افکار افراد تعریف می‌کنند رد کرده و آن را به عنوان موضوعی بین ذهنی تعریف می‌کنند (بوزان، ۲۰۰۵).

دو رویکرد عمده در خصوص امنیت وجود دارد. رویکرد نظری که بیش‌تر به ارزش‌های عینی بها می‌دهد، و به رویکرد دولت محور و قدرت محور^۲ مشهور است. مطابق این رویکرد، امنیت را می‌توان چنین تصور و تحدید نمود: وضعیتی که توسط قدرت برای صیانت مردم در قبال تهدیدهای بیرونی، تاسیس می‌گردد. مسئولیت برقراری چنین امنیتی به طور کلی به عهده دولت است (افشار، ۱۳۸۵). رویکرد نظری دوم که بیش‌تر به ارزش‌های ذهنی و گروهی بها می‌دهد، به رهیافت جامعه محور و هویت محور مشهور است. این رویکرد معتقد است تهدیدها بیش‌تر علیه ارزش‌ها و هویت‌های گروه‌های اجتماعی است و در نتیجه امنیت اجتماعی زمانی بدست می‌آید که گروه‌ها و خرده فرهنگ‌ها بتوانند به راحتی ابراز وجود کرده و ایده‌ها، خواسته‌ها و

۱ - Buzan

۲ - Power – centered

اجتماعی صورت گرفته که در ذیل به پاره‌ای از آنها اشاره می‌شود.

نتایج مطالعات سااروخانی و هاشم‌نژاد (۱۳۹۲)، حاکی از آن است که بین مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، روابط اجتماعی، انسجام اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی در شهر ساری رابطه معناداری وجود دارد و در این میان، اعتماد اجتماعی نسبت به سایر متغیرها همبستگی بیش‌تری با امنیت اجتماعی دارد. نتایج مطالعات حیدری‌ساریان (۱۳۹۶)، با عنوان «تبیین رابطه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات با احساس امنیت اجتماعی ساکنان روستایی» نشان داد که به جز متغیرهای امنیت اخلاقی، نوامیس، فرهنگی و عاطفی بین تمامی متغیرهای تحقیق و بهره‌گیری از خدمات فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات رابطه معنی‌داری وجود دارد. به باور آمرجه (۲۰۱۶)، بهبود احساس امنیت اجتماعی در جوامع روستایی در گرو مشارکت نهادهای مردمی و نیز مشارکت همگانی و برابر مردان و زنان در مساعدت به سیاست‌گذاری و تصمیم‌سازی‌های پیرامون حکمروایی خوب می‌باشد. نتایج مطالعات ثناگردرانی و همکاران (۱۳۹۷)، نشان داد که بین احساس امنیت با عوامل کالبدی چون میزان روشنایی، پوشش گیاهی بلند و نقاط کور برای اختفا و پنهان شدن مجرمین، نبود نظارت پلیس و وجود راهپهای دسترسی برای فرار مجرمین ارتباط معنی‌دار وجود دارد. فعلی و همکاران (۱۳۹۷)، در یافته‌های میدانی خود دریافتند که با افزایش سرمایه اجتماعی در بین محلات حاشیه‌نشین احساس امنیت نیز افزایش می‌یابد.

به زعم اینیوکی^۲ (۲۰۱۶)، با تقویت گفتگو، دیالوگ و همکاری بین دولت، جامعه مدنی و بخش خصوصی به منظور حمایت از تلاش‌های حکمروایی خوب که در برگیرنده مبارزه با

فساد، موانع بازاریابی محصولات تولیدی روستاییان، اطلاع‌رسانی از طریق رسانه‌های گروهی در خصوص پایداری اجتماعی و اقتصادی و محیطی و غیره است که احساس امنیت اجتماعی در جوامع روستایی تقویت می‌شود. چاندرا و یوکویاما^۳ (۲۰۱۵)، بر این باور است حکمروایی خوب با تقویت نهادهای اجتماعی جلوی زایل شدن حقوق شهروندان روستایی را گرفته و به حمایت اجتماعی آنان مبادرت می‌ورزد و متعاقب آن حمایت اجتماعی نیز تأثیر مستقیمی بر کاهش فقر از طریق تدارک خسارات و صدمات احتمالی و عدم به مخاطره افتادن احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی می‌گذارد. جاواید^۴ (۲۰۱۴)، در مطالعات خود دریافت که در صورت عدم اعمال حکمروایی خوب در بهبود احساس امنیت اجتماعی اثرات شوک‌ها به دلیل وقوع و بروز رخداد ریسک‌های اجتماعی و اقتصادی (مانند بیمارهای پرهزینه، فقدان اشتغال سرپرست خانوار یا تصادف منجر به ناتوانی و غیره) اثر هولناکی بر سطوح فقر افراد و خانوار خواهد داشت و نیز این شوک‌ها افراد و خانوارها را به فقر و ناملازمات خواهد کشاند که گریزی از آن نبوده و باعث احساس ناامنی و بی‌ایمنی در نواحی روستایی می‌شود ایشان در این ارتباط استدلال می‌کند که با اتخاذ حکمروایی خوب می‌توان به رشد اقتصادی از طریق گسترش سرمایه‌گذاری، حمایت از کارآفرینان کوچک، ارتقای بهره‌وری و تقویت فعالیت‌های اقتصادی و تقویت امنیت دستمزد مساعدت کرد و احساس ایمنی و امنیت را در نواحی روستایی ارتقای بخشید. نتایج یافته‌های سانتیسو^۵ (۲۰۰۶)، در خصوص اثرات حکمروایی خوب در بهبود احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی نشان می‌دهد که بین توسعه فکری، رشد سرمایه اجتماعی و انسانی، تقویت کارآیی و اثربخشی، تقویت مسئولیت‌پذیری و تقویت مشارکت

۳-Chandra and Yokoyama

۴-Javaid

۵-Santiso

۱-Amerjee

۲-Einioki

هدایت زندگی خودشان به تقویت احساس امنیت اجتماعی آنان در مناطق روستایی منجر می‌شود.

با عنایت به مطالعات فوق می‌توان گفت که اثرات حکمروایی خوب با تقویت مؤلفه‌های آن از جمله مشارکت اجتماعی، پاسخ‌گویی، کارایی و اثربخشی، انطعاف‌پذیری، حاکمیت قانون، عدالت و برابری، مسئولیت‌پذیری، اجماع‌پذیری و نظارت به بهبود احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی مساعدت کرده و هزینه‌های سخت‌افزاری ناشی از نبود احساس امنیت را از جمله تقویت نیروی نظامی و قوه قهریه را در مناطق روستایی تقلیل و تخفیف می‌دهد و تقویت احساس امنیت اجتماعی زمینه رشد، پرورش، بالندگی و خودشکوفایی شهروندان روستایی را فراهم آورده و با ارتقای شاخص‌های اقتصادی به رفاه اقتصادی و اجتماعی در مناطق روستایی منجر شده و به پیش‌برد برنامه‌های توسعه روستایی بیش‌تر معاضدت می‌کند. در نهایت با توجه به مرور ادبیات و پیش‌نگاشته‌های موضوع، مدل مفهومی تحقیق در شکل ۱، ترسیم شده است.

با مقایسه تطبیقی این تحقیق با تحقیقات انجام شده قبلی این حقیقت عیان می‌شود که در تحقیقات انجام شده قبلی، تنها از یک زاویه و منظر و بعد و چشم‌انداز به مؤلفه امنیت اجتماعی نگاه شده است در حالی که در تحقیق حاضر، به تنهایی صرفاً از منظر حاکمیتی و سپردن امنیت اجتماعی به دست دولت بسنده نشده، بلکه تلفیقی از بخش خصوصی، مردم و نهادهای مدنی در تحقق امنیت اجتماعی وارد گود شده و نقش آن در تقویت احساس امنیت اجتماعی ترسیم شده است یعنی نگاه دولت‌محور صرف به مقوله امنیت کنار گذاشته شده و به موازات آن به نقش مردم نیز در تقویت احساس امنیت اجتماعی در جامعه پرداخته شده است.

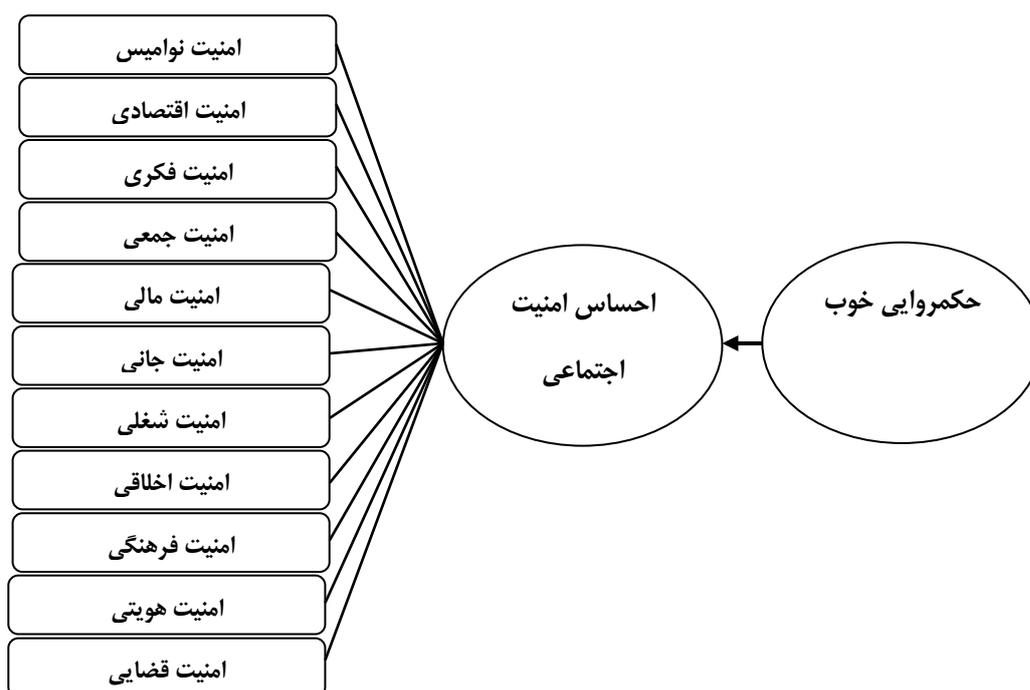
اجتماعی و بهبود احساس امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد. بویر^۱ (۲۰۱۴)، در یافته‌های خود به این نکته پی برد که حکمروایی خوب با تقویت امید به زندگی، تقویت فرصت‌های اجتماعی، کاهش مرگ و میر کودکان، دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی، دسترسی به دانش، آزادی سیاسی و مشارکت، اتخاذ حمایت‌های اجتماعی، کاهش ریسک‌های اجتماعی و تقلیل فقر و محرومیت به تقویت احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی کمک می‌کند. مطالعات میدانی کورتز و اسپرانک^۲ (۲۰۱۳)، حاکی از این واقعیت است که تقویت شفافیت، پاسخ‌گویی و نظارت قوی و کارآمد و چارچوب‌های نظم بخش؛ فرآیند توسعه اجتماعی در مناطق روستایی را تحت تأثیر قرار داده و به بهبود احساس امنیت اجتماعی جوامع روستایی از طریق تقویت امنیت اقتصادی، امنیت مالی، امنیت شغلی و امنیت فرهنگی مساعدت می‌کند. به باور آندروس^۳ (۲۰۱۳)، مشارکت شهروندان روستایی در تصمیم‌گیری پیرامون زندگی خودشان، اطلاع‌رسانی به مردم محلی در خصوص وقایع و بحران احتمالی، توسعه فرهنگ مشارکت، مشارکت شهروندان در کنترل محیط پیرامونی خودشان، فرصت دادن به گروه‌های حاشیه‌ای جهت ابراز خواسته‌ها و نیازهای خود و تلاش در راستای بیرون آوردن آن‌ها از وضعیت حاشیه‌ای و به عبارتی از حاشیه به متن کشاندن آن‌ها گامی اساسی در تقویت احساس امنیت اجتماعی شهروندان روستایی محسوب می‌شود. کلارک و توماس^۴ (۲۰۱۰)، در یافته‌های خود به این نتیجه رسیدند که حکمروایی خوب زمینه و بستر بی‌عدالتی، نابرابری، فقر و محرومیت، نزاع‌های فرقه‌ای و قومی و قبیله‌ای و تهدید خشونت را از بین برده و با توسیع و بسط قابلیت‌های افراد روستایی و توانمندسازی آنان در راستای

۱-Bevir

۲-Kurtz and Schrank

۳-Andrews

۴-Clark and Thomas

شکل ۱. چارچوب مفهومی پژوهش؛ منبع: یافته‌های تحقیق (۱۳۹۸).

مواد و روش‌ها

این تحقیق از لحاظ هدف کاربردی، و از لحاظ ماهیت، پیمایشی و نیز از نوع همبستگی است. در این تحقیق روش گردآوری داده‌ها برای پاسخ‌گویی به سؤالات تحقیق، به صورت پیمایشی (داده‌های اولیه) و ابزار مورد استفاده در روش پیمایشی پرسش‌نامه و مصاحبه بوده است. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش، بر اساس سرشماری نفوس و مسکن (۱۳۹۵)، شامل کل روستاییان (بالای ۱۵ سال) ساکن در مناطق روستایی شهرستان اردبیل می‌باشد ($N=123264$)، که از این میان تعداد ۳۸۳ نفر با استفاده از فرمول کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش، نمونه‌گیری خوشه‌ای بوده است. به منظور بررسی ارتباط بین متغیرهای پژوهش از دو نوع پرسش‌نامه حکمروایی خوب و شاخص‌های ابعاد احساس امنیت اجتماعی استفاده گردید. ابزار جمع‌آوری داده پرسش‌نامه بوده است که به روش پیمایشی صورت گرفته است به این معنی که پرسش‌نامه تحقیق متناسب با مساله تحقیق و

فرضیه و چارچوب نظری و مطالعات پیشین (حیدری‌ساربان، ۱۳۹۴؛ حیدری‌ساربان، ۱۳۹۶؛ حیدری‌ساربان، ۱۳۹۷؛ حسین‌زاده و همکاران، ۱۳۹۱؛ حسونند، ۱۳۹۳؛ گریندل، ۲۰۰۷؛ سانتیسو، ۲۰۰۶) طرح گردیده و سپس در اختیار روستاییان قرار گرفت تا تکمیل گردد. در این بین، پرسش‌نامه حکمروایی خوب شامل ۵۵ پرسش است که به سنجش مؤلفه‌های حکمروایی می‌پردازد. روایی صوری پرسش‌نامه توسط پانل متخصصان مورد تایید قرار گرفت. مطالعه راهنما^۱ در منطقه مشابه جامعه آماری با تعداد ۳۰ پرسش‌نامه صورت گرفت و با داده‌های کسب شده و استفاده از فرمول ویژه کرونباخ آلفا در نرم افزار SPSS، پایایی^۲ بخش‌های مختلف پرسش‌نامه تحقیق ۰/۷۴ الی ۰/۸۸ بدست آمد. متغیرهای مستقل این تحقیق شامل مؤلفه‌های حکمروایی خوب (انعطاف‌پذیری، کارایی و اثربخشی، پاسخ‌گویی، شفافیت، مشارکت اجتماعی، حاکمیت قانون، عدالت و برابری،

۱ - Pilot study

۲ - Reliability

۲۵/۵۸ درصد) در مقطع راهنمایی و ۵۴ نفر (۱۴/۰۹ درصد) در مقطع متوسطه تحصیل کرده‌اند. و بالاخره، ۳۹ نفر (۳۵/۸ درصد)، نیز مدرک دیپلم دارند.

نتایج حاصل از یافته‌های توصیفی تحقیق در جدول ۱ نشان می‌دهد وضعیت انعطاف‌پذیری ۵۲/۴ درصد پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۳۰/۰۹ درصد در سطح خیلی کم و کم برآورد گردید. در مورد وضعیت کارآیی و اثربخشی ۴۶/۵ درصد از پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۵۲/۲۳ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید. در مورد متغیر پاسخ‌گویی بیش‌ترین فراوانی با (۳۲/۲۹ درصد) در سطح متوسط و کم‌ترین فراوانی با (۹/۴۱ درصد) در سطح کم ارزیابی شدند. در مورد متغیر شفافیت بیش‌ترین فراوانی با (۲۶/۰۵ درصد) در سطح خیلی زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۱۳/۳۲ درصد) در سطح خیلی کم ارزیابی شدند. در مورد متغیر مشارکت اجتماعی بیش‌ترین فراوانی با (۳۶/۹۵ درصد) در سطح زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۶/۹۵ درصد) در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر حاکمیت قانون بیش‌ترین فراوانی با (۴۳/۱۷ درصد) در سطح کم و کم‌ترین فراوانی با (۵/۶۱ درصد) در سطح خیلی زیاد ارزیابی شدند. در مورد متغیر عدالت و برابری بیش‌ترین فراوانی با (۴۰/۷۲ درصد) در سطح زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۱/۴۴ درصد) در سطح کم ارزیابی شدند. در مورد متغیر مسئولیت‌پذیری بیش‌ترین فراوانی با (۲۷/۴۷ درصد) در سطح خیلی زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۹/۹۲ درصد) در سطح کم ارزیابی شدند. در مورد متغیر اجماع‌پذیری وضعیت ۵۹ درصد از پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۱۲/۶۳ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید. در مورد متغیر نظارت وضعیت ۳۷/۴۳ درصد از پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۳۰/۷۸ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید.

مسئولیت‌پذیری، اجماع‌پذیری و نظارت) و متغیر وابسته شامل ابعاد احساس امنیت اجتماعی (امنیت نوامیس، امنیت اقتصادی، امنیت فکری، امنیت جمعی، امنیت مالی، امنیت جانی، امنیت شغلی، امنیت اخلاقی، امنیت فرهنگی، امنیت هویتی و امنیت قضایی) مناطق روستایی می‌باشد در این نوشتار، متغیر وابسته در ۶۱ گویه به شیوه خودسنجی با طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت (هیچ=۰، کم=۱، متوسط=۲، زیاد=۳، و خیلی زیاد=۴) اندازه‌گیری شد. در این پژوهش اطلاعات بدست آمده با استفاده از شیوه‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای تبیین رابطه بین هر یک از مؤلفه‌های حکمروایی خوب و امنیت اجتماعی از ضرایب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندمتغیره استفاده شد و همه عملیات آماری با استفاده از نرم افزار SPSS انجام گرفت.

نتایج

الف) یافته‌های توصیفی

یافته‌های توصیفی تحقیق پیرامون ویژگی‌های فردی نمونه در خصوص توزیع فراوانی بر حسب گروه سنی نشان داد که ۱۸/۷۹ درصد در محدوده سنی ۲۰ سال و کمتر، ۲۳/۲۳ درصد در محدوده سنی ۲۱-۳۰، ۲۹/۵۰ درصد در محدوده سنی ۳۱-۴۰ و ۲۸/۴۵ درصد در محدوده سنی ۴۱ سال و بالاتر قرار دارند. و نیز، یافته‌های توصیفی تحقیق پیرامون ویژگی‌های فردی نمونه در خصوص وضعیت تأهل نشان داد که ۵۱/۵۵ درصد (۱۹۹ نفر)، متأهل و ۴۸/۰۴ درصد (۱۸۴ نفر)، در تحقیق حاضر مجرد هستند. افزون بر این، از میان ۳۸۳ نفر نمونه آماری مورد مطالعه، ۶۹ نفر بی‌سوادند (۱۸/۰۱ درصد). ۱۴/۸۸ درصد با آموزش نهضت سوادآموزی توانایی خواندن و نوشتن دارند. ۷۳ نفر (۱۹/۰۶ درصد) در مقطع ابتدایی تحصیل کرده‌اند و ۹۸ نفر

جدول ۱. درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار متغیرهای مستقل

انحراف معیار	میانگین	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	نظرات	ردیف
درصد پاسخ‌گویان								
۳/۷۵	۷/۴۵	۲۸/۰۵	۲۴/۳۵	۱۷/۵۱	۱۶/۰۸	۱۴/۰۱	انعطاف‌پذیری	۱
۱/۰۶	۴/۵۶	۲۵/۳۴	۲۱/۱۶	۲۸/۲۷	۱۳/۶۷	۱۱/۵۶	کارایی و اثربخشی	۲
۴/۵۶	۱۰/۵۷	۱۴/۶۸	۳۰/۸۶	۳۲/۲۹	۹/۴۱	۱۲/۶۷	پاسخ‌گویی	۳
۲/۶۱	۱۱/۲۵	۲۶/۰۵	۲۳/۳۳	۱۹/۱	۱۸/۲	۱۳/۳۲	شفافیت	۴
۱۱/۶۳	۸/۹۶	۲۱/۱۶	۳۶/۹۵	۶/۹۵	۲۱/۵۶	۱۳/۳۸	مشارکت اجتماعی	۵
۳/۲۲	۴/۲۶	۵/۶۱	۲۱/۴۲	۶/۰۱	۴۳/۱۷	۲۳/۷۹	حاکمیت قانون	۶
۸/۶۳	۶/۰۸	۲۲/۸۴	۴۰/۷۲	۱۴/۶۵	۱/۴۴	۲۰/۳۵	عدالت و برابری	۷
۳/۵۵	۱۰/۲۵	۲۷/۴۷	۲۱/۴۶	۲۵/۹۱	۹/۹۲	۱۵/۲۵	مسئولیت‌پذیری	۸
۳/۴۲	۶/۰۹	۴۲/۹۳	۱۶/۰۷	۲۸/۳۷	۳/۸۷	۸/۷۶	اجماع‌پذیری	۹
۴/۸۵	۵/۹۸	۱۵/۹۷	۲۱/۴۶	۳۱/۷۹	۹/۳۱	۲۱/۴۷	نظارت	۱۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

در مورد متغیر امنیت شغلی بیش‌ترین فراوانی با (۳۳/۵۶ درصد) در سطح خیلی زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۳/۳۱ درصد) در سطح کم ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت اخلاقی بیش‌ترین فراوانی با (۳۳/۸۶ درصد) در سطح خیلی زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۱۱/۲۶ درصد) در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت اخلاقی بیش‌ترین فراوانی با (۳۳/۸۶ درصد) در سطح خیلی زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۱۱/۲۶ درصد) در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت فرهنگی بیش‌ترین فراوانی با (۲۹/۴۱ درصد) در سطح کم و کم‌ترین فراوانی با (۶/۷۲ درصد) در سطح زیاد ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت هویتی بیش‌ترین فراوانی با (۳۲/۸۲ درصد) در سطح خیلی کم و کم‌ترین فراوانی با (۷/۶۴ درصد) در سطح زیاد ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت قضایی بیش‌ترین فراوانی با (۳۰/۰۶ درصد) در سطح زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۱۰/۱۴ درصد) در سطح خیلی کم ارزیابی شدند.

نتایج حاصل از یافته‌های توصیفی تحقیق در جدول ۲ نشان می‌دهد، وضعیت امنیت نوامیس ۱۹/۲۵ درصد پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۵۵/۱۷ درصد در سطح خیلی کم و کم برآورد گردید. در مورد امنیت اقتصادی وضعیت ۴۷/۷۴ درصد از پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۴۷/۰۹ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید. در مورد متغیر امنیت فکری بیش‌ترین فراوانی با (۲۰/۸۵ درصد) در سطح زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۱۴/۲۳ درصد) در سطح کم ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت جمعی وضعیت ۲۶/۷۲ درصد از پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۵۹/۱۷ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید. در مورد متغیر امنیت مالی وضعیت ۴۹/۸۳ درصد از پاسخ‌گویان با میانگین ۸/۱۵ و انحراف معیار ۲/۰۸ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۲۴/۴۸ درصد در سطح خیلی کم و کم و ۲۵/۶۹ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت جانی بیش‌ترین فراوانی با (۲۹/۶۷ درصد) در سطح کم و کم‌ترین فراوانی با (۱۱/۲۱ درصد) در سطح زیاد ارزیابی شدند.

جدول ۲. درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار متغیرهای وابسته

ردیف	متغیر	میانگین	انحراف معیار	زیاد	کمتر	زیاد	کمتر
درصد پاسخ‌گویان							
۱	امنیت نوامیس	۳۰/۶۲	۲۴/۵۵	۱۱/۹۱	۱۲/۷۶	۲۰/۱۶	۸/۷۵
۲	امنیت اقتصادی	۲۷/۲۵	۱۹/۸۴	۵/۱۷	۱۷/۱۱	۳۰/۶۳	۴/۲۵
۳	امنیت فکری	۱۴/۲۳	۱۷/۶۷	۲۷/۲۹	۲۰/۸۵	۱۹/۹۵	۷/۰۷
۴	امنیت جمعی	۳۱/۰۵	۲۸/۱۲	۱۴/۱۱	۱۸/۵۲	۸/۲۰	۱۱/۵
۵	امنیت مالی	۱۷/۱۶	۷/۳۲	۲۵/۶۹	۲۶/۵۵	۲۳/۲۸	۹/۹۸
۶	امنیت جانی	۲۹/۶۷	۲۵/۳۹	۱۸/۰۱	۱۱/۲۱	۱۵/۷۲	۱۰/۸
۷	امنیت شغلی	۳/۳۱	۱۸/۶۶	۲۳/۶۴	۲۰/۸۳	۳۳/۵۶	۴/۳۶
۸	امنیت اخلاقی	۱۵/۸۲	۱۸/۴۷	۱۱/۲۶	۲۰/۵۹	۳۳/۸۶	۴/۶۹
۹	امنیت فرهنگی	۲۹/۴۱	۲۸/۶۳	۲۴/۶۳	۶/۷۲	۱۰/۶۱	۳/۰۵
۱۰	امنیت هویتی	۳۱/۴۶	۳۲/۸۲	۱۷/۳۸	۷/۶۴	۱۰/۷	۸/۱۵
۱۱	امنیت قضایی	۱۸/۰۶	۱۰/۱۴	۲۹/۱۶	۳۰/۰۶	۱۲/۵۸	۲/۹۹

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

ب) نتایج استنباطی

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول ۳، نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که رابطه بین متغیرهای انعطاف‌پذیری، پاسخ‌گویی، شفافیت، مشارکت اجتماعی، عدالت و برابری و مسئولیت‌پذیری در سطح ۱ درصد خطا مثبت شده

است و رابطه بین متغیرهای اجماع‌پذیری و نظارت با متغیر وابسته امنیت اجتماعی در سطح ۵ درصد خطا مثبت شده است و ضمن این که بین متغیرهای کارآیی و اثربخشی و حاکمیت قانون با متغیر امنیت اجتماعی رابطه معنی‌داری مشاهده نشده است.

جدول ۳. نتایج ضریب همبستگی جهت تعیین رابطه بین دو متغیر

ردیف	متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار (r)	مقدار (p)
حکمروایی خوب	انعطاف‌پذیری	امنیت اجتماعی	۰/۴۷۶	۰/۰۰۰
	کارآیی و اثربخشی	امنیت اجتماعی	۰/۱۴۶	۰/۱۲۱
	پاسخ‌گویی	امنیت اجتماعی	۰/۳۲۹	۰/۰۰۱
	شفافیت	امنیت اجتماعی	۰/۳۹۶	۰/۰۰۳
	مشارکت اجتماعی	امنیت اجتماعی	۰/۴۱۱	۰/۰۰۰
	حاکمیت قانون	امنیت اجتماعی	۰/۱۰۹	۰/۳۱۴
	عدالت و برابری	امنیت اجتماعی	۰/۴۶۱	۰/۰۰۰
	مسئولیت‌پذیری	امنیت اجتماعی	۰/۵۲۴	۰/۰۰۰
	اجماع‌پذیری	امنیت اجتماعی	۰/۲۸۵	۰/۰۴
	نظارت	امنیت اجتماعی	۰/۳۸۷	۰/۰۲

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

نتایج رگرسیون چند متغیره

در این روش بر اساس بتای استاندارد بدست آمده متغیرهای

انعطاف‌پذیری، پاسخ‌گویی و شفافیت، مشارکت اجتماعی، عدالت و برابری و مسئولیت‌پذیری به ترتیب به عنوان متغیرهایی بودند

رگرسیون و رابطه خطی بین متغیرها را در گام نهایی نشان می‌دهد. جدول (۴) و (۵) اطلاعات مربوط به این تجزیه و تحلیل را نشان می‌دهند. به منظور برآورد معادله تخمین، با توجه به اطلاعات بدست آمده و معنی‌دار بودن مدل نهایی رگرسیون چند متغیره در این پژوهش، با معادله زیر می‌توان میزان حکمروایی خوب را با بهبود احساس امنیت اجتماعی در منطقه مورد مطالعه تخمین زد:

$$Y = 0.458 + 0.523 (X_1) + 0.028 (X_2) + 0.215(X_3) + 0.264(X_4) + 0.198 (X_5) + 0.021(X_6) \quad (1)$$

که بیش‌ترین سهم را در میزان تغییرات متغیر وابسته داشتند. لذا این متغیرها در مدل نهایی باقی مانده و بقیه متغیرها از معادله حذف شدند. نتایج نشان می‌دهد این متغیرهای پیش‌بین ۳۴ درصد ($R^2 = 0.34$) از میزان واریانس متغیر وابسته (احساس امنیت اجتماعی) را پیش‌بینی می‌کنند. ضریب تعیین بیان‌گر این است که متغیرهای دیگری نیز در میزان بهبود احساس امنیت اجتماعی روستاییان تأثیرگذار بوده‌اند که در مطالعه حاضر بررسی نشده است. نتایج تحلیل واریانس یک طرفه نیز معنی‌دار بودن

جدول ۴. ضرایب رگرسیون چند مرحله‌ای برای تبیین رابطه حکمروایی خوب و امنیت اجتماعی

گام	نام متغیر	ضریب رگرسیون	ضریب تعیین R^2	ضریب تعیین تعدیل شده	مقدار (F)	مقدار (p)
۱	انعطاف‌پذیری	۰/۳۷۶	۰/۱۴۱	۰/۱۳۸	۳۷/۵۷	۰/۰۰۰
۲	پاسخ‌گویی	۰/۴۹۵	۰/۲۴۵	۰/۲۳۸	۳۶/۸۲	۰/۰۰۰
۳	شفافیت	۰/۵۲۸	۰/۲۷۹	۰/۲۷۰	۲۹/۱۸	۰/۰۰۰
۴	مشارکت اجتماعی	۰/۵۵۲	۰/۳۰۴	۰/۲۹۲	۲۴/۵۸	۰/۰۰۰
۵	عدالت و برابری	۰/۵۷۳	۰/۳۲۸	۰/۳۱۳	۲۱/۸۵	۰/۰۰۰
۶	مسئولیت‌پذیری	۰/۵۸۳	۰/۳۴۰	۰/۳۲۲	۱۹/۱۲	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

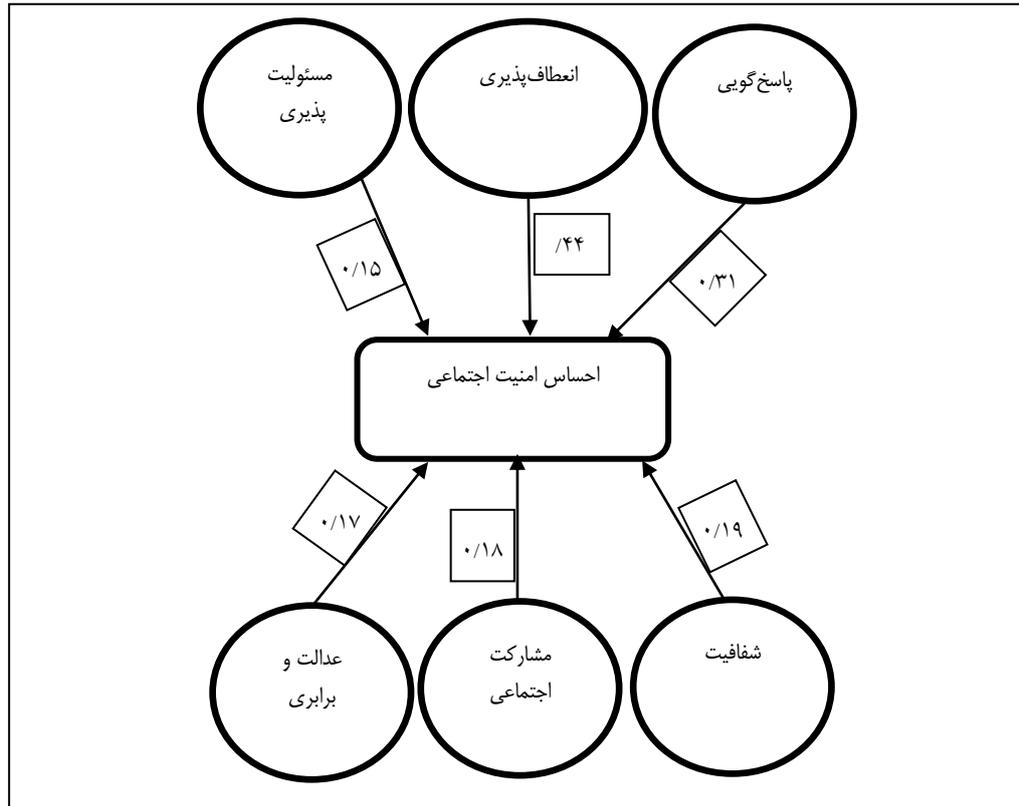
جدول ۵. ضرایب متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون نهایی برای تبیین رابطه حکمروایی خوب و امنیت اجتماعی

متغیرهای پیش‌بین	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده	تعمیر محاسبه شده	مقدار (p)
	ضریب ورود	خطای معیار			
عدد ثابت (عرض از مبدا)	۰/۴۵۸	۰/۳۶۲	-----	۱/۲۶	۰/۲۰۷
انعطاف‌پذیری (X1)	۰/۵۲۳	۰/۰۸۳	۰/۴۴۱	۶/۳۱	۰/۰۰۰
پاسخ‌گویی (X2)	۰/۰۲۸	۰/۰۰۶	۰/۳۱۹	۴/۴۸	۰/۰۰۰
شفافیت (X3)	۰/۲۱۵	۰/۰۶۴	۰/۱۹۳	۳/۳۹	۰/۰۰۱
مشارکت اجتماعی (X4)	۰/۲۶۴	۰/۰۹۰	۰/۱۸۲	۲/۹۴	۰/۰۰۴
عدالت و برابری (X5)	۰/۱۹۸	۰/۰۶۶	۰/۱۷۳	۲/۹۸	۰/۰۰۳
مسئولیت‌پذیری (X6)	۰/۰۲۱	۰/۰۱۰	۰/۱۵۷	۲/۰۰۶	۰/۰۴۶

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

اجتماعی» بیش‌تر از سایر متغیرها است و متغیرهای پاسخ‌گویی و شفافیت، مشارکت اجتماعی، عدالت و برابری و مسئولیت‌پذیری به ترتیب در اولویت‌های بعدی قرار گرفتند.

در نهایت اطلاعات مندرج در شکل ۲، نشان می‌دهد بر اساس نتایج حاصل از ضریب بتا، سهم و نقش متغیر «انعطاف‌پذیری» در تبیین متغیر وابسته «احساس امنیت

شکل ۲. اهمیت نسبی متغیرهای مستقل در تبیین بهبود احساس امنیت اجتماعی
منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادات

احساس امنیت اجتماعی یکی از عناصر بنیادی بعد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی نظم اجتماعی جوامع انسانی اعم از جوامع شهری و جوامع روستایی به حساب می‌آید که با اعمال حکمروایی خوب زمینه بهبود احساس امنیت اجتماعی تقویت می‌شود و همچنان که گفته شد نوشتار حاضر اثرات حکمروایی خوب بر بهبود احساس امنیت اجتماعی را مورد مطالعه و تحلیل قرار داده است. و نیز، نتایج یافته‌های توصیفی نشان داد که از بین میانگین مؤلفه‌های حکمروایی خوب، میانگین مؤلفه شفافیت (۱۱/۲۵) در رده اول و میانگین حاکمیت قانون (۴/۲۶) در رده آخر قرار دارد و نیز از بین مؤلفه‌های احساس امنیت اجتماعی، میانگین امنیت جانی (۱۰/۸) در رده اول و میانگین امنیت قضایی (۲/۹۹) در رتبه آخر قرار دارد و افزون بر این، تحلیل‌های

آمار استنباطی نشان داد حکمروایی خوب بر بهبود احساس امنیت اجتماعی مناطق روستایی شهرستان اردبیل تأثیرگذار بوده است. به طوری که همبستگی حکمروایی خوب در تمامی مؤلفه‌های حکمروایی خوب به جز مؤلفه‌های کارایی و اثربخشی و حاکمیت قانون به اثبات رسید و در این ارتباط، میزان p محاسبه شده بین مؤلفه‌های انعطاف‌پذیری، پاسخ‌گویی، شفافیت، مشارکت اجتماعی، عدالت و برابری و مسئولیت‌پذیری با متغیر بهبود احساس امنیت اجتماعی سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ و مؤلفه‌های اجماع‌پذیری و نظارت سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ را نشان داد. که این تحقیق با نتایج تحقیقات حیدری-ساربان، (۱۳۹۶)؛ آندروس (۲۰۱۳)؛ کلارک و توماس (۲۰۱۰) و سانتیسو (۲۰۰۶) همخوانی دارد. از طرف دیگر، نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که از بین متغیرهای تحقیق، ۶ متغیر در معادله باقی

مانند و این ۶ متغیر توانستند ۳۴ درصد از تغییرات را تبیین نمایند و در این بین، مؤلفه انعطاف پذیری بیشترین تأثیر را بر امنیت اجتماعی داشته است. و نتایج تحقیق نشان داد که حکمروایی خوب از مهم‌ترین ارکان بهبود احساس امنیت اجتماعی از طریق تقویت مؤلفه‌های انعطاف‌پذیری، پاسخ‌گویی، شفافیت، مشارکت اجتماعی، عدالت و برابری و مسئولیت‌پذیری است و در خصوص پیوند بین تقویت انعطاف‌پذیری با بهبود احساس امنیت اجتماعی باید گفت که بین انعطاف‌پذیری و احساس امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد به این معنی که، هر چه قدر انعطاف‌پذیری افراد روستایی بالاتر باشد، به همان میزان احساس امنیت اجتماعی آنان ارتقای می‌یابد به این خاطر که افراد روستایی دارای انعطاف‌پذیری بالا در مقابل محرک‌های بیرونی اعم از محرک اقتصادی، اجتماعی و محیطی و غیره واکنش درخور و شایسته نشان می‌دهند و از آن جایی که انعطاف‌پذیری میزان تجربه‌پذیری افراد روستایی را ارتقای می‌بخشد لذا تجربه‌پذیری بیش‌تر هم به بهبود احساس امنیت اجتماعی منجر می‌شود. پیرامون پیوند بین مؤلفه پاسخ‌گویی و بهبود احساس امنیت اجتماعی باید گفت که پاسخ‌گویی از ابزارهای کنترل و نظارت بر قدرت و مقابله با سوء استفاده دولت از قدرت خود است البته در نظام‌های سیاسی دموکراتیک دولت به خاطر وابستگی مالی از رهگذر دریافت مالیات وابسته به مردم است ولی در نظام‌های سیاسی تمامیت‌خواه دولت هیچ‌گونه وابستگی به درآمدهای مالیاتی مردم ندارد و از رهگذر توزیع رانت بین مردم که بیشتر آن‌هم از قبل تک‌فروشی و خام‌فروشی به دست می‌آید کشور را مدیریت می‌کند و طبیعی است که استقلال دولت از مردم، سبب می‌شود که مردم در شئون و عرصه‌های مختلف مدیریتی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و حتی زیست محیطی به حاشیه رانده شود و کنار گذاشتن مردم سبب می‌شود که مشارکت مردم به حداقل رسیده و تحقق امنیت اجتماعی که با مردم و توسط مردم و برای مردم است کم

رنگ گردد. در خصوص ارتباط بین مشارکت اجتماعی و بهبود امنیت اجتماعی از منظر هال و میدگلی (۲۰۰۱)، مشارکت به عنوان یک مقوله اعتقادی و پیش‌نیاز هر طرح یا برنامه موفقیت‌آمیز برای بهبود زندگی مردم روستایی و تقویت امنیت اجتماعی مطرح است و مشارکت نقش اساسی در تقویت امنیت اجتماعی در مناطق روستایی بازی می‌کند و در صورت پایین بودن مشارکت اجتماعی تقویت امنیت اجتماعی جوامع روستایی با چالش‌هایی مواجه می‌شود. پیرامون پیوند بین عدالت و برابری و بهبود احساس امنیت اجتماعی باید گفت که به باور بسیاری از اندیشمندان از جمله بوزان (۱۳۸۷)؛ یون (۲۰۱۲) لازمه تحقق امنیت را سامان یافتن نهادها و رفتارهای سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بر اساس تأمین نیازهای انسانی و دستیابی افراد به استقلال و امکان مشارکت معنادار در نهادها و فرایندهای مربوط به زندگی سیاسی، اقتصادی و فرهنگی می‌داند، عناصر تشکیل دهنده امنیت؛ یعنی بقای، آزادی و رضایت افراد می‌تواند هم‌نشین با عدالت اجتماعی باشد. این مبنا، شرط تحقق عدالت اجتماعی، رفع تبعیض‌ها و سرکوب‌ها و توجه به افزایش توانمندی افراد و گروه‌های مختلف اجتماعی است. این مفهوم از عدالت است که ضمن تأمین احساس امنیت، بر رضایت افراد از زندگی در مناطق روستایی نیز تأثیر مثبتی دارد. در خصوص پیوند بین مسئولیت‌پذیری و بهبود احساس امنیت اجتماعی می‌توان گفت که هر چه قدر تصمیم‌گیری در سطح دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی توأم با احساس مسئولیت نسبت به شهروندان روستایی صورت گیرد به همان میزان شهروندان روستایی احساس امنیت بیش‌تری خواهند کرد. در نهایت این که، در سایه حکمروایی شایسته که نظام ساختاری (بازار، دولت و چارچوب نهادی) را در راستای بهبود عملکرد (افزایش درآمد، تولید، رشد اقتصادی، کاهش بیکاری، تقویت سرمایه اجتماعی و شبکه‌های

جامعه روستایی شهرستان اردبیل دست یاری به سوی مرم دراز کرده و با مشارکت مردم روستایی به تحقق امنیت اجتماعی مبادرت بورزند چون در این صورت است که مردم و نیروی انتظامی یک اعتماد متقابل به همدیگر پیدا می‌کنند و این اعتماد نقش مهمی در تقویت احساس امنیت اجتماعی جوامع روستایی بازی می‌کند افزون بر این مطلوب است که، نیروی انتظامی در مناطق روستایی شهرستان اردبیل در تحقق حکمروایی خوب با روستاییان رابطه محترمانه و دوستانه داشته باشد و به عبارتی به روستاییان این شهرستان شان انسانی قائل شوند چون تنها در این صورت است که جامعه روستایی منطقه مورد مطالعه نیروی پلیس را قابل اتکا دانسته و دست یاری و همکاری به سوی آن دراز می‌کنند در غیر این صورت، هم‌چنان فاصله خود را با هر نیروی دولتی و رسمی و به ویژه پلیس و نیروی انتظامی حفظ می‌کنند. و نیز، مطلوب است که پلیس و نیروهای انتظامی مشغول در مناطق روستایی شهرستان اردبیل ریشه روستایی و عشایری داشته باشند چون تنها در این اوضاع و احوال است که پلیس و یا نیروی انتظامی می‌توانند یک زبان مشترک با روستاییان منطقه مورد مطالعه داشته باشند و به زبان ساده می‌توانند زبان همدیگر را بفهمند. بالاخره، بر پلیس و نیروی انتظامی است که به ارزش‌ها، قواعد، نرم، هنجارهای متعارف و مقبول افراد ساکن در مناطق روستایی شهرستان اردبیل احترام بگذارد و با نادیده گرفتن، باورها، عقاید و احساسات و عواطف و هیجانات و خواسته‌های روستاییان به بدبینی روستاییان شهرستان اردبیل نسبت به خودشان دامن نزنند که در این شرایط در تحقق و ارتقای احساس امنیت اجتماعی روستاییان ساکن در مناطق روستایی شهرستان اردبیل ناکام می‌مانند. در پایان جهت به بطن کشاندن مردم و تقویت مشارکت آنها در مدیریت جامعه و مناطق روستایی پیشنهاد می‌شود که دولت تنها نظم و امنیت و تأمین کالاهای عمومی و خدمات درمانی و بهداشتی و تاسیسات عام‌المنفعه را بر عهده بگیرد و نظام بازار و

اجتماعی، توسعه سیاسی، ممانعت از انسداد سیاسی، جلوگیری از تخریب زیست محیطی و غیره) تشکیل می‌دهد می‌توان امنیت اجتماعی را در مناطق روستایی شهرستان اردبیل مستحکم کرد. در خاتمه، با استناد به نتایج استنباطی تحقیق مبنی بر وجود همبستگی معنی‌دار بین مؤلفه‌های حکمروایی خوب و بهبود احساس امنیت اجتماعی پیشنهاد می‌گردد که تشویق به عضویت روستاییان شهرستان اردبیل در نهادها و تشکل‌های مردمی مانند تعاونی‌ها و غیره در اولویت قرار گیرد تا روستاییان این شهرستان با عضویت در این نهادها ضمن تسهیم دانش، مهارت، تقویت روابط افقی بر پایه همکاری، کاهش تعارضات و درگیری‌ها و کمک به یکدیگر در مواقع رخداد و وقوع بحران و تقویت اعتماد روستاییان به همدیگر و غیره به بهبود احساس امنیت اجتماعی خودشان مساعدت لازم را کرده باشند. افزون بر این شایسته است که به توانمندسازی روستاییان شهرستان اردبیل از طریق آموزش اهتمام جدی مبذول گردد به این دلیل که آموزش شهروندی و آشنا نمودن شهروندان روستایی این شهرستان با مفهوم شهروندی، حقوق، وظایف و مسئولیت‌های خود نقش مهمی در افزایش مشارکت آنان داشته و در نهایت به بهبود احساس امنیت اجتماعی منجر می‌گردد. افزون بر این مطلوب است که ایجاد نهادها و سازمان‌های غیردولتی و استفاده از این نهادهای مردمی در حل مسائل و مشکلات روستاهای شهرستان اردبیل در سرلوحه اقدامات دولتمردان و مسئولان امر قرار گیرد تا به واسطه ایجاد این نهادها میزان احساس امنیت اجتماعی مناطق روستایی شهرستان اردبیل تقویت گردد. علاوه بر این، باید به کاهش شکاف طبقاتی، تقویت مشارکت اجتماعی، حاکمیت قانون، تقویت مسئولیت‌پذیری، تقویت پاسخ‌گویی و غیره در مناطق روستایی شهرستان اردبیل عنایت ویژه‌ای شود تا روستاییان شهرستان اردبیل در سایه تقویت مؤلفه‌های حکمروایی خوب احساس امنیت بیش‌تری را تجربه کنند. افزون بر این، توصیه می‌شود که پلیس و نیروی انتظامی در برقراری امنیت اجتماعی

بخش خصوصی و مکانیسم قیمت را جهت هدایت فعالیت‌های اقتصادی تقویت کند چون که نظام بازار یک نظم خودجوش است و حاکمیت دولت مبتنی بر سلسله مراتب است و مطالعات متعدد و شواهد تجربی نشان می‌دهد که در نظم خودجوش است

منابع

افشار، ز. ۱۳۸۵. امنیت اجتماعی زنان در شهر تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.
بوزان، ب. ۱۳۷۸. مردم، دولت‌ها و هراس، ترجمه پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: انتشارات مطالعات راهبردی.
بیات، ب. ۱۳۹۰. جامعه‌شناسی احساس امنیت، تهران: انتشارات امیرکبیر.
ثناگردرستانی، ا.، منصفی پراپری، د.، طاهرخانی، ع. حاجی فتحعلی، س. ۱۳۹۷. ارزیابی احساس امنیت و پیشگیری از جرم در فضاهای عمومی مجتمع‌های مسکونی به روش دید-پناه، پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۲ (۲): ۲۸-۱.
حسنوند، ا. حسنوند، ا. ۱۳۹۳. بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی جوانان مطالعه موردی: شهرستان سلسله، فصلنامه نظم و امنیت انتظامی، ۴ (۴): ۸۰-۵۷.
حسین‌زاده، ع؛ نواح، ع. ساده‌میری، ز. ۱۳۹۱. بررسی تأثیر عوامل اجتماعی سیاسی بر احساس امنیت (مورد مطالعه: شهروندان شهر ایلام)، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، ۷ (۱): ۵۶-۴۰.
حیدری‌ساربان، و. ۱۳۹۶. تبیین رابطه بین فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات با احساس امنیت اجتماعی ساکنان روستایی، مورد مطالعه: شهرستان مشگین شهر، پژوهش‌نامه جغرافیایی انتظامی، ۵ (۱۷): ۱۰۰-۷۷.
حیدری‌ساربان، و. ۱۳۹۷. مطالعه و تحلیل اثرات اعتماد اجتماعی

که تولید رونق می‌گیرد و فساد و رانت و دلالی و واسطه‌گری به حاشیه رانده می‌شود و در سایه رونق تولید و رشد اقتصادی است که سکونتگاه‌های انسانی اعم از شهر و روستا امنیت نسبی را تجربه می‌کنند.

بر بهبود امنیت اجتماعی مناطق روستایی، مطالعه موردی: شهرستان مشگین شهر، فصلنامه امنیت اجتماعی، ۵ (۵): ۲۷۷-۲۴۳.
حیدری‌ساربان، و. ۱۳۹۶. تبیین رابطه عدالت اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی ساکنان مناطق روستایی شهرستان اردبیل، فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۹ (۳۶): ۸۲-۶۷.
حیدری‌ساربان، و. ۱۳۹۴. عوامل بهبود عدالت اجتماعی از دیدگاه روستاییان، مطالعه موردی: شهرستان مشگین شهر، فصلنامه جغرافیا، ۱۳ (۴۷): ۱۳۹-۱۱۷.
حیدری‌ساربان، و. ۱۳۹۷. تحلیل آثار فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات بر حکمروایی خوب روستایی، مطالعه موردی: شهرستان مشگین شهر، ۳ (۳۰): ۶۴-۴۱.
رجبی‌پور، م. ۱۳۸۴. درآمدی بر عوامل مؤثر بر احساس امنیت، کنکاشی بر جنبه‌های مختلف امنیت عمومی و پلیس، مجموعه مقالات ۲، معاونت پژوهشی دانشگاه علوم انتظامی. ساروخانی، ب. هاشم‌نژاد، ف. ۱۳۹۲. بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی (مؤلفه‌های آن) و احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان شهر ساری، فصلنامه نظم و امنیت اجتماعی، ۲ (۲): ۹۴-۸۱.
صالحی‌امیری، س. ر. افشاری‌نادری، ا. ۱۳۹۰. مبانی نظری و راهبردی مدیریت ارتقای امنیت اجتماعی و فرهنگی در تهران، فصلنامه راهبرد، ۲۰ (۵۸): ۷۲-۵۶.
فعلی، ج.، گرجی کرسامی، ع. سیاه‌پوش، م. ۱۳۹۷. بررسی تأثیر

- governance. International development governance. London: Taylor and Francis, 415-428.
- Clemente, F., and Kleiman, M. 2003. Fear of crim in the United States: A Multivariate Analisis, Pennsylvania State University.
- Goetschel, L. 2009. Globalization and security: The challenge of collective action, *Expert enkologuium, Der Euangelische Akadamic Loccum*, 107: 25-63.
- Gold, L., and Thumala, A. 2014. Consuming security? Tools for sociology of security consumption, sagepublications.
- Grindle, M. S. 2007. Good enough governance revisited. *Development Policy Review*, 255:533–574.
- Inyokwe, S. 2016. Corporate governance and pension Management in Nigeria, *IOSR Journal Of Humanities And Social Science*, 92: 69-79.
- Javaid, U. 2014. corruption and its deep impact on good governance in Pakistan, *Pakistan Economic and Social Review*, 481: 123-134
- Kurtz, M. J., and Schrank, A. 2013. Growth and governance: models, measures, and mechanisms. *The Journal of Politics*, 692: 538–554.
- Santiso, C. 2006. “Good governance and aid effectiveness: The World Bank and Conditionality.” *The George Town Public Policy Review*, 72: 145-168.
- Turner, J. H. 2012. *The structure of sociological theory*. London: Wadworth Publishing Company .
- UN. 2012. Social protection: Development priorities in the post-2015 UN development agenda The views expressed in this paper are those of the signing agencies and do not necessarily reflect the views of the United Nations.
- Zedner, L. 2014. *Democracy, society, and the government of security, theoretical Criminology*, Washington.
- سرمایه اجتماعی بر امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: شهروندان محلات حاشیه‌نشین شهر ساری)، پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۳(۱۱): ۲۹–۵۵.
- کریمایی، ع، مرادیان، م. عباسی، ع. ۱۳۸۹. نقش نیروی انتظامی در تامین امنیت اجتماعی، فصلنامه دانش انتظامی، ۱۲(۲): ۷–۵۰.
- کوئن، ب. ۱۳۸۶. مبانی جامعه‌شناسی، ترجمه غلامعباس توسلی و رضا فاضل، تهران: انتشارات سمت.
- گیدنز، آ. ۱۳۷۷. پیامدهای مدرنیته، ترجمه محسن ثلاثی، نشر نی، تهران.
- گیدنز، آ. ۱۳۷۸. تجدد و تشخیص، جامعه و هویت شخصی و عصر جدید، ترجمه ناصر موفقیان، نشر نی، تهران.
- لاپتن، د. ۱۳۸۰. بیم و مدرنیزاسیون، ترجمه مریم رفعت‌جاه، مجله ارغنون، ۸(۱): ۳۰–۱۲.
- Amerjee, A. 2016. Role of the cagin metting challenges of good governance, *Journal on Governance*, 16: 766- 778.
- Andrews, M. 2013. the good governance agenda: Beyond indicators without theory. *Oxford Development Studies*, 364: 379–407.
- Bevir, M. 2014. *Democratic governance*. Princeton: Princeton University Press.
- Chandra, D ., and Yokoyama, K. 2015. the role of good governance in the knowledg- bsd economic growth of the east Asia- A study on the Japan, Newly indusrtralized Economics, Malaysia and China, *The Journal of Technology Studies*. 23: 51- 61.
- Clarke, G., and Thomas, A. 2010. Non-governmental organisations, civil society, and development

Study and analysis of effects good governance on sense of social security improvement, case study: ardabil county

Vakil Heidari Sareban^{1*}

Submitted: 30 May 2020

Accepted: 8 September 2020

Abstract

This paper aims to study and analysis of effects good governance on sense of social security improvement in the rural areas of Ardabil County. This study is descriptive - analytical in terms of research methods, practical in terms of nature and is a library and field kind of research in terms of the type of data collection. The tool used in measuring the questionnaire was made by the researcher. Statistical society of research included all of villagers residing in the rural areas of Ardabil County (N=85053). In addition for determining sample size the villagers of residing in the rural areas of Ardabil county was used Cochran formula. Content validity of the questionnaire was confirmed by professors and experts and its reliability was determined based on Cronbach's alpha (0.74-0.88). For data analysis, SPSS software was used. In addition, findings revealed that there was a positive relationship between all variables research except rule of law and effectiveness and efficiency variables and improve the sense of social security.

Keywords: Good Governance, Social Security, Sense of Social Security, Rural Development Management, Ardabil County.